

IZ ZAGREBA.

Čovjek, koji je vidio prijetni Zagreb, danas ga više ne prepoznaje. Podvratnostio se je sa svojim opsegom, a i život se potpuno promijenio. Prijetni Zagreb bio je mjesto, koje je mađarska vlast iskoristavala na svakom koraku...

Franina i Jurina

Fr.: Ovi dni su sve novini pune nekega Amundsen. Ki je to?
Jur.: Na vrhe od ove naše Europi je jedina zemlja, ka s zove Norveja. Tamo je njegova domovina.

IZ GRACISCA.

Mi smo Gracišćani ostali upravo prenerazeni, kad smo vidjeli, kako neka crna duša hvali u onom zakutnom biskupskom listiću našeg župe-upravitelja, g. Mavrovicha, koji tjera naš jezik iz crkve. Ne možemo pojmiti, kako mogu nekoli ljudi, koji bi zapravo morali biti lučonoše istine, tako podlo i perfidno lagati. Svaki, koji iole pozna Gracišće i naše ovdješnje prilike, mora priznati, da je naš nesudijeli župe-upravitelj veliki latinizator crkve protivnik našega naroda.

Fr.: Pa kak je ta čovjek, da od njega toliko pišu?
Jur.: On je prej nekoliko vremena zletel'va aeroplane put Polo Nord i...
Fr.: Ne pozabi, ča si otel rec' čaj' i Polo Nord?
Jur.: Ča si već i to pozabih? Ti znaš, da naša zemlja ni ravna. Ona je tondata, malo manj kako i tvoja glava, samo ča ona ne stoji na nikakovem vratu, kako i tvoja, glava, nego leti po zrake, kako i on crjeni ale modri balun, ča se ga na samnje kupi. Naša zemlja je dunke jedna balota, ka vavek tanca okole sunca i čkole sebe.

Sirite „Istarsku Riječ“!

PODLISTAK
LAV TOLSTOJ:
Gasi vatru, dok tinja
(Nastavak)
Od suda do kuće bilo je deset vrsta pa se Ivan kasno vratio kući. Zene već izišle, da stoku dotjeraju kući. Ispregne konja, spremi koka pod krov i udje u kucu. U kući nije bilo nikoga. Djeca se nisu vratila s polja, a žene su pošle da dotjeraju stoku. Udje Ivan, sjede na klupu i zamisli se. Sjieti se, kako su Gavriji pročitali csudu i kako je prolijedio i zidu se okrenuo. I srce mu se stegne. Zamisli, kako bi njemu bilo pri duši, da su ga osudili na batine. I bilo mu zao Gavrije. Uto čuje: starac se na peći nakakšao, okrenuo, spustio noge i siao s peći. Spuzao starac, dovukao se do klupe i sjeo. Umorio se, dok je dopuzao do klupe. Iskašlje se starac, nasloni se na stol i reče:
— Što je? Osudili?
Ivan odgovori: — Osudili na 20 batina.
— Zlo radiš, Ivane; ah; kako zlo! Ne njemu, nego sebi škodiš. Njemu će isibati

ledja do krvi, a tebi hoće li biti lakše, — a?
— U buduće će se okaniti, — reče Ivan.
— Čega će se okaniti? U čemu je on gori od tebe?
— Što mi je uradio? — rasrdi se Ivan. — Ta ženu bi bio ubio; a sad mi se grozi paležom. Što, da mu se za to još i poklonim?
Uzdahne starac i reče:
— Ah, Ivane, ti po cijelom širokom svijetu hodis i voziš se, a ja na peći već nekoliko godina ležim; pa misliš, da sve vidiš, a ja da ništa ne vidim. Nije tako, sinko moj, ti ništa ne vidiš, tebi je zloba zasljepila oči. U tudjem oku vidiš trun, a u svojem ne vidiš brvna. Rekao si: radi zlo... Da on jedini radi zlo, zla ne bi bilo. Misliš li, da zlo među ljudima dolzi od jednog? Zlo se čini između dvojice. Njegovo nevjeljstvo vidiš, a svoje ne vidiš. Da je on sam opak, a ti dobar, zla ne bi bilo. Tko mu je očupao brađu? A tko mu je polovinu plasta odnio? A tko ga je vukao po sudovima? A ti sve na njega svaljuješ. Sam živis zlo, i zato ti je zlo. Nisam ja, brate, tako živio i nisam vas tonu utio. Jesmo li mi tako živjeli sa starcem, ocem njegovim? Kako smo mi živjeli? Kako susjedima dolikuje. Ponestalo mu brašna i dodje nje-

i ovo i čno, a te meri su jako potrebne za studij nesamo od naše zemlji nego i od drugih zvezdi, ke su na nebe.
Fr.: Ma ča ni ta Amundsen bil i va Polo Sud?
Jur.: Bil je prej jedno dvanajst trinajst let. Va isto vreme kada i on bil je partil za Polo Sud i jedan Englez, neki Skot. On je šal po drugem pute i prišal je na Polo Sud par dan kasneje od čvega Amundsen. Nebog Englez se ni nikad već vratil. Na pute ga je našlo grdo vreme i on je našle poginul. Kada su ga šli iskat ondi su nekoliko harat, na keh je on napisal svu svoju muku. Koliko ljudi su već pogutnuli obadva zemaljska pola? Koliko su ljudi stireli, dokle su najzada do njih prišli!
Fr.: Ja sam svoji dni čul, da su se i neki naši Istrani bili jedanput upustili na Polo Nord.
Jur.: To je bilo leta 1872. Ovu sobotu, ka gre, 13. o. m. bit će ravno 53 leta, da se je brod „Tegethof“ otputil iz Bremen-havena put Pola. Na brodu su bili svega 23 čoveka, od teh je bilo petnaest ča Dalmatinci a ča Istrani. Za nekeh znam i kako su se zvali: To je bil kapitan Lužina, z Cresa, pak Falešić s Kraljevice, Stiglić z Bakra, Večerina, Zaninovic, Martiničić i Katarinić — svi z Lošinja, pak Palmić z Lovrana i Sučić i Letiš z Voloskega i Josip Latković iz Susnjevice.
Fr.: Dobru pamet imas, Jurino, i to ti toliko teh imen zapametil. Ja se samo spamećujem onega obeda, ča su ga bili pripravili neki naši z Lovrana i Voloskega kapitan, Sučiću i Letišu.
Jur.: Ja sam bil na onem obeđe. Bilo je jako veselo. Mrtav bi bil poslušal oni naši ljudi, kako su lepo povelali, ča su sve videli i doživeli!
Fr.: Dve cele leta ni se znalo za njih, su i mrtvi ate živi.
Jur.: Kcmai su bili prišli pod „Novu Zemlju“ z dola Pola, a to ti se najedanput zisulo na njih strašno nevreme. More se zdelilo i brižan „Tegethof“ ustal je kako va klešeh. Nil ne more napred nit nazad. Dve zimi, svaku po dugeh i crneh šest meseci, proživeli su čni naši brižni ljudi na brode i najzada su ga morali zapustiti i na zlitah se vratit dom. Pravo čudo, kako su se one vratili! Sreća, da ih je našal on ruski brod, zač drugačeje bi bili sigurno prcpali.
Fr.: Ma znaš ti, da je ova naša Istra dala puno fanaških ljudi!
Jur.: I još će ih dat, ako budemo pametni i svoji i narodni.
Fr.: To je ono, ča i ja vavek govorim. Pak ča se sada čuje od onega Amundsen?
Jur.: Već je prošle nekoliko tjedni, da je odletel i još se ne zna niš od njega. Strah me je, da ga je led pokril!
Fr.: A ima tamo ljudi?
Jur.: Na Pole ih ni—ma nekoliko nižu živu neki Eskimezi. Ti čudni ljudi, obučeni va debeleh kožah, stisnjeni su meseci meseci pod zemljom, va nekakvevh jama, ča su ih sami skopali. Nekako zduben kamik, njim je mesto sveći i ogajšća, a mast od haloni ale od loki — namesto ulja. I to ti brate gori prez prestanka.
Fr.: A to mora i po sakrabojsku smrdet. Ja mislim, Jurino, da ni baš lepo živet va onih krajev.
Jur.: Ča ja znam? Oni Eskimezi tamo se nisu te tuže. Oni su slobodni kako i tići. Ne plaćaju ni taš ni sovratati. Ne plaćaju ni na rikeca mobile — ni na volni ni na kobile. I va one njihove jami ne prihaja njim nijedan predmetačini — z jednum besedum — oni tamo sliču na čeli svet. I to neć valja.
Fr.: Jezero milijun vrazi da valja!

IZ SOVINJSTINE.
Na cijeloj Sovinjstini vlada velika bieda. Ljudi živu vrlo slabo. Mnogi već i gladuju. Ne unaju čime da nabave sebi hranu. Medum italijanski pop iz Sovinjka misli, da nam padaju čekini iz žepa. Evo dokaza:
Pretronske nedjelje došao je na Sovinjstina da ispovijeda ljudi. Ispovijedi je pristupilo mnogo pobožnog svijeta. Kad su se svi ispovijedili, stupili su pred oltar, u namjeri, da se pričeste. Zatim je došao k njima pop te im saopćio, da ih ne može pričestiti, ako ne daju svaki po 10 lira za gradnju nove crkve u Sovinjaku. Ljudi su mu rekli, da bi to draga volje činili; ali da ne mogu, jer da nemaju novaca. Nato se je pop rasrdio i otišao u Sovinjak, a da ih nije ni pričestio. Ljudi su i nadalje klefali pred oltarom i čekali na sv. Pričest, ali kad su vidili, da je njihov čekanje uzaludno, onda su se vratili svojim kućama.
Poslije je pop misio u Sovinjaku. Tu je isto preporučivao ljudima, da štožod daruju za gradnju crkve. Pri tom se je jedna starica od 76 godina namjiala i rekla, neka se radi obrati na one, koji su razupali kržni put; spomenike na groblju. Posljedica toga bila je, da je starica bila iz mise preko dva sata ganjana po buzetiskim selima.
Taj događaj ne čemo da komentiramo, jer držimo da je svaki komentar suvišan.
IZ PODGRADA.
Svojedobno objavili smo jedan dopis iz Podgrada, u kojem je naš dopisnik tvrdio, da gospodjice učiteljice Omahen i Tovstovskih nisu bile premještene iz službe radi nacionalnih motiva, nego radi osobnog nesuglasja sa nekojim tamošnjim narodnim odmetnicima. Kao dokaz naveo je dvojce: 1. da su napomenule gospodjice do nedavna bile upisane u italijanskom fashiju; 2. da su uvijek stajale u najboljim odnosima sa poznatim fashistom dr. Balbam. Medutim ovih dana primili smo jedno pismo od učiteljice Ive Tovstovskih, koja nam javlja, da nije nikada bila upisana u italijanskom fashiju u Podgradu i da već dvije godine ne pozdravlja fashista dr. Balba. Primamo na znanje tu izjavu gospodjice Tovstovskih, ali ipak moramo da primjetimo, da to ne mijenja jezgru našega dopisa.
Politički pregled
Politički položaj u Italiji.
Teška kriza, koju je fašizam, pod teretom teškog zločina izvedenog na Matteottiju, proizveljavao, minula je, a da pri tome fašizam nije ni za dlaku revidirao svoji program i taktiku. Prelaženje većeg dijela opozicijskih grupa u apstinenciju i kidanjem kompromisa sa ostalim grupama i političarima, koji su pod izvjesnim uslovima bili voljni podupirati Mussolinijevu vladu, izolovali su posvema fašizam. Ali kako se danas očigledno razabire, izolacija je ojačala fašizam. Ojačala je za to, što Mussoliniju nije više trebalo da se obzire mlada premoć svojih ili onoj grupi; premoć ovom ili onom političarom, nego je bezobzirno istupio protiv svih strana i organizacija, koje su htjele oboriti fašizam i sadašnju vladu.
Na taj je način Mussolinij na vrlo vješt način porazio sve svoje protivnike. Tako je, po jednom dobru smišljenom sistemu, započeo predešavati, u skladu sa svojim potrebama državne zakone. Reforme su kojih je već ne uzakonio, a za neke dobio legitimaciju da ih vlada u svom djelokrugu sprovede, da daleko seže su. Opozicija je, osim par protesta, šutke presla preko Mussolinijevih reformi, a time propustila mementat, kad je još mogla da Mussolinija skloni na kompromis.
Danes se situacija tako razvila, da će opozicija u skoroj budućnosti morati da kapitulira pred fašizmom. Mussolinij je doduše već sada čitavu opoziciju proglasio protudržavnom, ali ne će proći dugo vremena je će zaista u opoziciji ostati samo socijalisti i izraziti republikanci, dok će ostale grupe i preko svoje volje biti prinudjene, da revidiraju svoje programe.
Mussoliniju treba dakle priznati, da upravo zamjernom vještinoj i s razmjerno malo žrtva dokončava fašističku revoluciju. Pripreme za uvođenje novog stanja u zemlji su završene i za nekoliko mjeseci Italija će — pošto ustave bude reformiran, vojska preustrojena, radnički sindikati nacionalizovani, narodno predstavn-

Proslava 25-godišnjice vladanja kralja Viktora Emanuela III.

Prošle nedjelje, dne 7. ov. mjeseca, proslavila se po cijeloj Italiji 25-godišnjica vladanja kralja Viktora Emanuela III. i to na vrlo svečani način. Do incidenta nije došlo u nijednom mjestu. Svečanostima se je pridružila i italijanska opozicija. Sve novine u Italiji donijele su prigodno te proslave vrlo lijepe članke o kralju i o zaslugama savoiske dinastije. Svi su listovi složni u tome, da je kralj Viktor Emanuel za čitavo vrijeme svoje vladavine bio doista ustavni vladar. U tim pohvalama nisu zaostali ni socijalistički listovi. Iz svega se jasno vidi, da je kralj Viktor Emanuel III. vanredno obiljubljen vladar u Italiji i da ga italijanski narod uvelike cijeni i voli.

Velika bijeda u Istri.

Kako smo u zadnjem i predzadnjem broju javili, tršćanski je «Piccolo» poslao g. Battaru u Istru, da se na licu mjesta osvjedoči, da li može istarski seljak plaćati porez ili ne. G. Battara je obišao malne cijelu Istru i svagdje se uvjerio, da istarski seljak ne može u današnje prilike da plaća ove nesnosne poreze, jer ga pritište vanredno velika bijeda.

Iza tršćanskog «Piccola» poslao je i milanski «Secolo» svojeg izvjestitelja u Istru, da vidi, da li je opravdano današnje nezadovoljstvo u Istri.

Izvjestitelj milanskog lista, g. Giannetto Bucngiovanni, preporučuje je cijelu Istru i uvjerio se, da su sve pritužbe istarskih seljaka opravdane i da oni apsolutno ne mogu plaćati ovakvih poreza, pošto je zemlja siromašna i kamenita. Radi toga «Secolo» preporuča vladi, da pomogne Istri i da je izbavi iz ove nevolje.

Nadamo se, da glas milanskog «Secola» ne će ostati glas, što vapiti u pustinji.

Puljski prefekt na putovanju po Istri.

Ovih dana podao se puljski prefekt na putovanje po Istri. Posjetio razne istarske općine, među kojima i žrnjinski, pazinski, svetičentsku i tolike druge. Svrha njegovog putovanja je ta, da se na licu mjesta uvjeri o potrebama pojedinih općina i da kasnije podnese vladi u Rimu svoje predloge za pomoć. Koliko će koristiti Istri taj posjet, vidjet ćemo kasnije. Za danas možemo reći samo to, da nas veseli, što se je odvažio na taj korak. Ipak držimo, da bi bilo dobro, da bi g. prefekt dočuo izravno u dodir sa seljacima, koji nose najveća porezna bremena, a ne samo sa njihovim tobožnjim zastupnicima, koji upuće ne poznaju seljčkih jada i nevolja.

Svega po malo

Zašto nije dr. Kramar za vrijeme rata poobiljen?

Ovih dana bila je deset-godišnjica uapšenja istaknutog češkog političara, dra. Karla Kramara i predstavnika čehoslovačkog Sokola dra. Scheinera. Ovim korakom bila je 1915. godine objavljena oštra austrijska persekucija protiv cijelog čehoslovačkog naroda, koja je trajala sve do g. 1917. Ovim prilikom objavile su «Narodni Listy» razgovor sa dr. Kramarom, u kome su navedeni izvjesni zanimljivi podatci o Kramarofovom hapšenju i njegovoj misljenju, zašto nije bila na njemu izvršena smrtna presuda. Dr. Kramar misli, da ga je od izvršenja smrtnog osude spasio jedini separatni votum majora auditora Sedlačka, koji je Kramaru bio naklonjen, dalje lični liječnik Franje Josipa dr. Kerzl, koji nije dozvolio, da se staram caru, čiji je razum, tada bio već pomutjen, predložio na potpis presudu smrti. U ovom članku donosi «Prager Tagblatt» vijest, u kojoj se tvrdi, da je izvršenje smrtno presude branio i tadašnji ministar narodne odbrane Georgi, kome je nakon 9-dnevnog procesa kod vojnog suda pala u dio zadaća, da riješenje o izvršenju smrtno presude predložio caru. Georgi je caru predložio, da presudu ne potpisuje, nego promijeni kaznu u zatvor. Franjo Josip je, rekao: «Koliko je star dr. Kramar», a na odgovor: «Star je 55 godina», car je odgovorio: «Odradujem vrijeme kazne na petnaest godina. Kad izadje biti će 70 god. st. i u tom vijeku nije više opasna». «Prager Tagblatt» piše, da do izvršenja presude ne bi došlo i bez Georgijeve intervencije, jer se tome protivio ministar predsjednik Stürgh i drugi političari. Izvršenje presude na g. Kramaru zahtijevali su naročito članovi generalnog štaba, ali bez uspjeha.

Klub mlakaraca visokih preko 2 metra.

U gradu Mashfield u američkoj državi Oregon osnovan je klub visokih ljudi sa glavnim svrhom, da se produžavaju život i da ga koliko bude trajati učine ugodnim. Za članove primaju se samo ljudi visoki preko dva metra. Početak kratkog svog postojanja, klub je postigao najljepše uspjehe. Tako je upravi kluba pošio za rukom, da se u hotelima namjesto duže postelje, a isto tako uspjeli su i kod kompanije spavaćih vagona. Osim toga na njihovu inicijativu uprave kazališta ostavljaju komotnije fotelje za krakate ljude. Članovi kluba name traže, da se u kupalištima postavie dugacke kade, kako bi ti visoki ljudi mogli uživati u kupanju. Članovi kluba u Mashfieldu nadaju se, da će za njihovim primjerom poći i drugi gradovi i da će se svuda početi s osnivanjem klubova za visoke ljude.

Hrvatski hodočasnici kod sv. Oca Pape.

Uoči Duhova u podne bila je svečana audijencija hrvatskih hodočasnika kod sv. Oca Pape. U dvoranu za primanje dočekali su hodočasnici Papu, koja su unijeli na nosilici. Papa je ustao i pozdravio hodočasnike hrvatskim jezikom s «Hvaljen Isus». Nadbiskup dr. Bauer pozdravio je Papu latinskim govornim predaom, nu spomen kateh hrvatskog naroda. Nato je Papa govorio 3/4 sata italijanskim jezikom te je čestitao hrvatskom narodu na jubilej 1000-godišnjice hrvatskog kraljevstva. Taj Papa govor protumačio je hodočasnici sibi-beniški hiskup dr. Mileta. Na koncu su hodočasnici otpjevali pjesnu Kraljici Hrvata. Audijencija je trajala preko 2 sata. Drugi dan je Papa služio svečanu sv. misu, te je radio razmorio Papin glas po cijeloj bazilici sv. Petra. Hrvati su imali odlično mjesto u crkvi, makar da je prisustvovalo i mnogo hiljada hodočasnika iz cijeloga svijeta. Slovenci su zatražili posebnu audijenciju, jer su htjeli valjda i u Rimu pokazati da su poseban narod kao u jugoslovenskoj Narodnoj Skupštini.

Ruski izum neobičnog plina za rat.

Italijanske novine javljaju iz Moskve, da sovjetska vojnna uprava organizuje proizvodnju nekog neobičnog plina za ratove. Ruski kemičar Heller pravio je pokuse pred narodnim komesarom za vojsku Frunzeom sa svojim novim bezbojnim i bezmirisnim plinom. Rezultati pokusa bili su tako neobično uspjeli, da je sovjetska vlada stavila na raspolaganje izumitelju nekoliko tvornica u okolini Kijeva. S ovim plinom punit će se granate i bombe, koje će se staviti na raspolaganje sovjetskoj artiljeriji i avijaciji.

Knez počeo u samostanu.

Rimske novine javljaju iz Catanje, da je knez Ignazio di Biscari otišao u fratre ušavši u samostan Monza. Knez je počao za primjrom svoje žene rođene Angeline Auteri, koja je ušla kao opatica u modenski samostan. Supruzi Biscari bili su imućni i dijelili su kapom i sakom sirotinji. Ni jedan od njih nije prešao 45 godina. Djece nisu imali.

Velike Engleske voje vježbe.

«Vossische Zeitung» javlja, da će se u mjesecu rujnu održavati velike engleske voje vježbe, na kojima će sa objiju strana sudjelovati oko 40.000 momaka. Ove voje vježbe imaju će svrhu, da sve dosada još nepoznate ratne metode, poimence one sa zrakoplovom i sa plinovima, ispitaju. Odaslanstva sviju država sudjelovati će kod tih vojnih vježbi. Francusku će zastupati maršal Petain i šef generalnoga stožera Beney. Italija, Japan i Unija već obrekoše odaslati svoje zastupnike i vojne stručnjake.

Carigrad ili Konstantinopol postaje — Stambul.

Javljaju iz Angore, da je turska vlada odlučila da turske pošte ne primaju nikakve pošiljke, koje bi bile adresovane na Carigrad (Konstantinopol), i da pošte imaju tražiti da se pošiljke adresuju na Stambul. Ovo važi od 1. juna ov. god. — Bilzu pet vjškova držala je turska carvina Carigrad. Načinila je bila svojom prijestolnicom, ali nije uspjela, da mu da tursko ime. I ono što nisu uspjeli toliki samodriči, sultan; pokušava sada demokrate i republikanac iz Angore, Mustafa Kemal. Odsede Carigrad ima da se, po turskom dijelu varoši Stambulu, zove — Stambul.

Krvava borba crnaca u Napulju.

U Napulju je jedne noći posljednjih dana, u najprometnijoj ulici, nastala strahovita panika. Nekoliko Crnaca sa jednog stranog pabrobroda, koji su se pijani vraćali iz sumnjivih kuća, stali su da se javno obračunavaju te pritom nisu birali nikakva sredstva. Publika, koja se našla kod toga prizora, stala je bezobzirice da bježi, jer su Crnci od međusobnog obračunavanja prešli na zlostavljanje publike. Kako je broj Crnaca bio velik i borba bila nemilosrdna između dviju grupa, to je karabinerima teško pošlo za rukom da dokrače na nemilosrdnu borbu do istrage i uspostave reda. Bilo je više mrtvih i ranjenih.

Grozna smrt dječaka na Rijeci.

U subotu se na Rijeci dogodila teška nesreća u brodogradilištu Lazarus. 16-godišnji dječak Franjo Dobrila, zaposlen u toj tvornici, htio je popravit veliki remen, koji ga je zahvatio i strgne mu jednu nogu do kukova i upravo je samleo, a ostalo tijelo odbacio. Radnici su smesta obustavili električni pogon, no više se nije dala pomoći. Dječak je smjesto otpremljen u bolnicu, gdje su ga operirali, no on je izdahnuo, još za zarkoze, a da se nije više povratio k svijesti. Nesreća je na radnike porazno djelovala, oni su u znak žalosti obustavili posao.

Strašna vrućina u Americi.

Prema vijestima iz New-Yorka uzrokovala je strašna vrućina posljednjih dana oko 50 smrtnih slučajeva. U New-Yorku iznosila je temperatura ovih dana 38° C (u sjenli). To je najviša postignuta temperatura posljednjih 40 godina. U Washingtonu pokazivao je termometar 43° a u Virginiji dapače 48 stupnjeva C. Promjena temperature u Chicagu bila je tako nagla, da je u nekoliko dana umrlo dvoje ljudi od žime i dvoje od vrućine.

Grom ubio četvero ljudi.

Oko kupališta Radegnod kraja Graca bijesnila je jučer žestoka-olujna. Četvero ljudi, koje se sklonilo pod jedno drvo, ubio je grom.

Seipel — počasni doktor.

U ponedjeljak 15. o. m. bit će na sveučilištu u Innsbrucku svečana promocija bivšeg austrijskog kancelara dra. I. Seipela na čast doktora teologije. Svečanom činu prisustvovat će sadašnji austrijski ministar prosvjete i drugi zastupnici vlade.

Epobalan izum jednog jugoslovenskog svećenika.

Jugoslovenske novine javljaju, da je djakovački župnik, veleč. g. Mihaelo Beserenji, izumio pisaci stroj, koji dok čovjek svira piše note. Osim toga taj stroj automatski proizvodi i notni papir tako, da je potpuno neodvisan od ikakovih rekvizita. Koško je to olašanje za kompozitore i za unapređenje muzičke produkcije, lako je predstaviti, kad je trebalo po nekoliko godina biti na ovaj način u par dana gotove i harmonički doferane. Kolikogod ima ovaj stroj prednosti, da se ne će tako lako gobiti glazbene ideje, to ima on i naročitu važnost za ispitivanje originalnosti motiva pri sakupljanju narodnih pjevakova. Ovaj pronalazak pobuđio je razumljivi interes u svim muzičkim i industrijalnim krugovima svijeta, pa izgleda, da će se taj aparat vrlo brzo naći na tržištu, a nema sumnje i u domovima kompozitora kao i muzičkim školama.

Traži rastavu braka radi brade.

Iz New-Yorka se javlja ovaj interesantan slučaj: Jedna američka gospođa obračala se sa sumica za rastavu braka za to, što je njezin muž hito pod svaku cijenu da nosi bradu. Gospođa je izjavila, da je uvijek mrzila ljude, koji nose bradu, i prema njima gojila veliku antipatiju, te da su joj se upravo takvi ljudi gadili. Kad se udala za svoga muža, bio je bez brade svaki dan se brijač i gospođa je imala razloga da vjeruje, da će on tako postupiti cijelog svog života, ali jednog dana baš kad se mjeđeni mjesec završavao, muž je odlučio da puši bradu izjavivši ženi, da njemu jednom pripada pravka da odluči što će sa svojim licem. Ali Amerikanka se s mužem nikačo nije htjela da složi te je zatražila rastavu braka. Suci su odbili tužbu, jer nisu htjeli da rejudiciraju pravo mlškarcima da nose bradu, ali još bolje da škole žene, svojim eventualnom osudom u korist Amerikance, da traže od mlškara jednu takvu nevidjenu žrtvu.

DAROVI

u fond «Istarske Rijeci»: G. Antun Štenta sakupio među našim sviješnim rodoljubima iz Labinjštine 30 L. Odazivajući se pozivu u članku «25-godišnjica vladanja Kralja Viktora Emanuela III.» darovao: Kap. Ivan Fiamin 50 L, dr. Uliks Stanger 50 L.

Na poziv jednog našeg korenjaka, Rukavčanina, koji je bio više godina nastanjen u Americi, sastao se 7. junia te godine čitav odbor pripomoćnog i poučnog društva «Domoljub» sa nekim svojim prijateljima u Rukavcu, i to kod Kinkelovih, gdje je utočiste svakog dobromiselnog čovjeka, te se sakupilo 122 lire u fond «Istarske Rijeci». Darovao: po 20 lira: Dinko Mandić, trgovac; po 15 lira: Ermin Mandić; po 5 lira: Aschenbrenner, jugoslovenski željeznički činovnik na Rijeci, Vjekoslav Sepić-Salov, kovač; Andre Slavić, pred-sjednik «Domoljuba» Ivan Sušan, Lojzo Osojnak, Miroslav Mandić, Franjo Kinkela, Kazimir Grgurina, N. N. Rukavčanin, Kinkelova gazdarica, Kazimir Mandić, Miro-Kinkela, Franjo Vrečko (Opatija) i Vjekoslav Sepić Martinov; po 3 lire: Franjo Kinkela, Strinin; po dvije lire: Ivan Sepić, Nikođem Sušan, Vjekoslav Trinajstić, Miroslav Rubaša i Zaharija Kinkela; po jednu liru: Andre Mavričić, Albert Lukšetić, Ivan Kinkela-Margetić i N. N. Rukavčanin. — Slučajno se nalazio u Rukavcu malo društvenje iz Opatije, koje je sakupilo 45 lira za Pripomoćno društvo «Domoljub». Ta svota bila je po g. Miranu izručena društvenom blagajniku, koji se ovim putem najljepše zahvaljuje gospodi darovateljima.

Naši polaznici obrtne škole na veselom sastanku iz dobro položenih ispita u Zagrebu nakupili su za fond «Edinosti» i «Istarske Rijeci» 100 dinara, a darovali su: sljedeći: Renar Franjo 15 D, Rovit Anatun 15 D, Mihaeljević Roko, Banić Josip, Blažić Ivan, Dimi-ljević Srećko, Putinja Antun i Milić Matko po 10 D, Pauković Filip i Marković po 5 D — ključici našim vrlim zaštitnicima: Samo/naprijed za prava našeg ispaćenog naroda!

Zivili plemeniti darovatelji! Ugledali se i drugi u ovaj ljepi primjer!

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI
Tisak: TISKARA «EDINOST» U TRSTU

FRANCESKI VELEPOSJEDNIK traži jednu seljačku porodicu, koja bi bila pripravna da se doseli na njegov posjed. Potanje informacije daje uprava našega lista.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
Telefon: 5-18 Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre, 11 Telefon: 5-18

PODRUŽNICE:
Brezice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Mešković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Spil

CENTRALA u LJUBLJANI
Dioničta glavnica i prihva: 60.000.000 dinara.

Davi se svim bankovnim poslovima. Prima uloge na uložne knjižice, te ih ukamaćuje sa 4%, a uloge na tekuće račune sa 3 1/2% netto. Za otkaz vezanih uložaka plaća postotke po dogovoru. Izvršuje burzne naloge i daje u najam sigurnonosne kubijs (SAFES)

KS Blagajna je otvorena od 9h-12.50 i od 14h-16 sati

Fuškulinsko društvo za študiju i izajmova u Fuškulinu registr. zadruga na neograničeno jamčenje

POZIV
na
redovitu glavnu skupštinu
koje će se održavati
u društvenoj zgradi u Fuškulinu
dne 28. junia u 10 sati prije podne

- DNEVNI RED:**
1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine i revizijskog izvješća;
  2. Odobrenje računskog zaključka za godinu 1924;
  3. Izvješće upravnog odbora;
  4. Izbor upravnog i nadzornog odbora;
  5. Eventualija.
- Ako pravodobno ne dodje dostatan broj članova na skupštinu, to će se ista držati 1/2 sata kasnije sa istim dnevnim redom i to bez obzira na broj prisutnih članova.
- ODBOR.**

NOVE GREDE I DASKE prodaje po najpovoljnijim cijenama Matej Banić u Kršanci p. Zminj (Gimino), Istra.

Pozor! Čitaj! Žuri se!
Ugodna prilika!

Radi preseljenja prodaje se uz vrlo nisku cijenu
krasan vinogradarski posjed kod Maribora

koji se sastoji iz 13 rali vinograda, voćnjaka, njiva i šume, glavna zgrada sa 5 soba, 2 potpuno opremljene kobre sa bačvama, preša za vino, te razne štale za marvu (krave, svinje itd., kao i dvije vinčarije (kolonije). Sve u najboljem redu i već obradjeno.
Popitteli se kod:
MIRO VARTAR - MARIBOR, Gosposveta ulica 24 (Jugoslavije)

ALOJZI POVH
PIAZZA GARIBALDI 2, prvi kat
Telefon 3-29
Najveće skladište satova i zlatnih predmeta u Trstu
Prodaje i na obroke

Bogdan Mogorović
advokat
PAZIN

Istarska Posujilnica u Puli
registrana zadruga na ograničeno jamčenje
javlja
da će sa prvim lipnja tek. god. premjestiti svoje sjedište iz ulice Castrapola u vlastitu kuću, koja se nalazi u ulici Badoglio br. 9 (ex San Martino).
STAREŠINSTVO.

Zlato, srebro, krune, platin i umjetne zubove
kupuje
Zlatarna ALBERT POVH
Trst, Via Mazzini 46